

EXPUNERE DE MOTIVE

Serviciile de probațiune (fostele servicii de reintegrare socială și supraveghere) au fost înființate în anul 2001, în baza Ordonanței Guvernului nr. 92/2000 privind organizarea și funcționarea serviciilor de reintegrare socială și supraveghere, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 129/2002.

Activitățile pe care un consilier de probațiune le desfășoară au ca finalitate creșterea siguranței publice prin supravegherea și asistarea persoanelor care au săvârșit fapte penale și au fost menținute de către instanțele de judecată în stare de libertate, dar cu obligarea acestora de a respecta anumite măsuri și obligații.

Potrivit bilanțului activității pe anul 2004, serviciile de probațiune au avut în evidență 11.460 față de 7.281 persoane în 2003, reprezentând o creștere de 57 % față de anul precedent. Considerăm că, în absența serviciilor de probațiune, cel puțin jumătate dintre acești condamnați ar fi ajuns în penitenciare, ceea ce ar fi ridicat cu mult cheltuielile de la bugetul de stat. Cu cât serviciile de probațiune vor fi mai eficiente în supravegherea condamnaților, cu atât instanțele vor aplica mai multe sancțiuni neprivative de libertate, ceea ce va determina o scădere a cheltuielilor bugetare și o diminuare a fenomenului de supraaglomerare din penitenciare.

La 1 ianuarie 2005 au intrat în vigoare Legea nr. 211/2004 privind unele măsuri de asigurare a protecției victimelor infracțiunilor și Legea nr. 272/2004 pentru protecția și promovarea drepturilor copilului, care au determinat extinderea atribuțiilor serviciilor de probațiune (denumite începând cu 1 ianuarie 2005 „servicii de protecție a victimelor și reintegrare socială a infractorilor”), aceste organisme devenind competente și în materie civilă. Nu trebuie uitat faptul că Legea nr. 301/2004 privind Codul penal, precum și Legea nr. 294/2004 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cadrul procesului penal reglementează noi măsuri alternative la detenție de a căror implementare sunt responsabile serviciile de probațiune.

La 1 mai 2004 erau angajați în sistem 161 de consilieri de probațiune, iar rata demisiilor din sistem era de peste 10 % pe an. La aceste demisii se adaugă peste 20 de cereri de transfer primite la Ministerul Justiției, întrucât consilierii de probațiune nu sunt în măsură să poată acoperi costurile de chirie în orașele în care își desfășoară activitatea.

Chiar dacă s-ar asigura o suplimentare de posturi de la bugetul de stat, potrivit statutului actual, aceste posturi nu ar putea fi ocupate cu un personal stabil și motivat. O rată a demisiilor de peste 10 % pe an nu poate permite unui serviciu public să se dezvolte până la nivelul său potențial. Actualmente, statutul personalului de probațiune este neclar în sfera sistemului judiciar, iar salarizarea acestuia este cu mult sub complexitatea sarcinilor și nivelului de pregătire al consilierilor.

Chiar în aceste condiții, precizăm că personalul serviciilor de probațiune dispune de o înaltă pregătire profesională, mulți dintre aceștia având studii postuniversitare și de doctorat, precum și cursuri de specializare în domeniu. De altfel,

absolvirea unui curs postuniversitar sau a unor cursuri de specializare reprezintă una dintre condițiile pe care candidatul trebuie să le îndeplinească înainte de a se prezenta la concurs.

Ministerul Justiției a organizat cursuri și seminarii de pregătire continuă, astfel încât personalul să poată răspunde competent la modificările legislative sau la cele din practică. Toate aceste eforturi de specializare a personalului au vizat ridicarea nivelului de competență profesională și, în final, o creștere a calității activităților desfășurate în cadrul serviciilor, dar care vor rămâne fără nici o finalitate prin părăsirea de către personal a posturilor, datorată slabei salarizări și a lipsei unei motivări decente.

Actualul proiect de salarizare a personalului de probațiune menține sporurile acordare prin Legea nr. 50/1996 privind salarizarea personalului din organele autorității judecătorești, republicată, cu modificările și completările ulterioare, respectiv: sporul de fidelitate, sporul pentru condiții de muncă în condiții deosebite, sporul pentru activități în penitenciar. Asigurarea pentru risc profesional este o necesitate în condițiile în care consilierii de probațiune interacționează în regim deschis cu condamnați care suferă de multe ori de boli contagioase, unele dintre cele mai grave, cum ar fi tuberculoza sau hepatita. De asemenea, mulți dintre acești condamnați locuiesc în cartiere marginase, cu un înalt potențial criminogen, ceea ce expune consilierul de probațiune la anumite riscuri ce trebuie acoperite de către stat. În toate statele europene, consilierii de probațiune beneficiază de o astfel de poliță asiguratorie pentru viață, sănătate și bunurile proprii.

Creșterea coeficienților de multiplicare are în vedere o ridicare a statutului și a nivelului de trai, în special la categoria de personal consilier de probațiune debutant. Potrivit reglementărilor actuale, un consilier de probațiune debutant are un coeficient de multiplicare a valorii sectoriale de 2,000, ceea ce înseamnă că salariul lunar al unui astfel de consilier este de maximum 500 lei (RON), mult sub salariul mediu pe economie și cu și mai mult sub salarizarea altor categorii de personal din sistemul de justiție – grefieri, personalul de penitenciare etc.. Creșterea coeficientului de multiplicare de la 2,000 la 3,500 pentru această categorie de personal ar putea însemna un salariu de aproximativ 900 lei (RON), ceea ce corespunde mai bine răspunderii și complexității activității de probațiune.

Pentru celelalte categorii de personal creșterea coeficientului de multiplicare este de 1,000, ceea ce micșorează decalajul existent între salarizarea personalului de probațiune și salarizarea personalului din poliție și penitenciare. În acest mod, se va putea atenua mobilitatea personalului de probațiune spre aceste sectoare de activitate. Necesitatea îmbunătățirii salarizării personalului de probațiune a fost subliniată în numeroase rapoarte ale experților Comisiei Europene, multe dintre acestea având consecințe asupra capacității de accesare a fondurilor Phare de către Ministerul Justiției în domeniul probațiunii. Mobilitatea accentuată a personalului din sistemul de probațiune nu încurajează investițiile în pregătirea și specializarea acestuia.

Influențele financiare rezultate din aplicarea Legii privind salarizarea și alte drepturi ale personalului de probațiune sunt anexate la prezentul proiect de lege.

Față de cele prezentate a fost elaborat proiectul de Lege alăturat, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare.

PRIM-MINISTRU

CĂLIN POPESCU-TĂRICEANU